

Høring av forslag til ny vann- og avløpsforskrift

Stor-Elvdal kommune legger med dette forslag til ny vann- og avløpsforskrift ut på høring. Frist for innsending av uttalelser er satt til 15. juni 2025. Høringssvar kan sendes postmottak@stor-elvdal.kommune.no eller per post til Storgata 120, 2480 Koppang.

1 Bakgrunn

Rammene for kommunale vann- og avløpsgebyr fastsettes i kommunal forskrift. Fra 2012 er kommunens adgang til å kreve inn vann- og avløpsgebyrer hjemlet i lov om kommunale vass- og avløpsanlegg. Forurensningsforskriften fra 2004 fastsetter de overordnede rammene for gebyrene og hovedreglene om utregning og innkreving. Bakgrunn for utarbeidelse av forskrift er at kommunen ønsker en ny forskrift som er bedre tilpasset dagens forhold.

Vann- og avløpsgebyrene i Stor-Elvdal kommune bygger på selvkostprinsippet, det vil si at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes inn gjennom de gebyrene som abonnentene betaler. Kommunen har etter forurensningsforskriften ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. Over- eller underskudd i det enkelte år skal henholdsvis avsettes til eller trekkes fra bundne driftsfond. Avsatt overskudd fra det enkelte år tilbakeføres til abonnentene i form av lavere årsgebyrer i løpet av en femårsperiode. Tilsvarende vil fremførbare underskudd dekkes inn over årsgebyret i løpet av en femårsperiode. Vann- og avløpsgebyrene skal ikke brukes til å finansiere andre deler av kommuneforvaltningen.

2 Oppsummering

I forslag til ny forskrift er tilknytningsgebyret utformet slik at boligeiendommer skal betale per boenhet, mens næringseiendommer skal betale etter kategorier avhengig av diameter på inntaksledningen. En fast sats oppleves å være mer rettferdig for abonnentene enn en sats som er avhengig av størrelse på bygningen.

For det årlige vann- og avløpsgebyret foreslås det at boligeiendommer skal betale et fastgebyr per boenhet, mens næringseiendommer skal betale fastgebyr etter fastsatte kategorier basert på vannforsyningskapasitet. Bakgrunnen for inndelingen i kategorier er at kommunen må ta hensyn til at kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp er forholdsmessig høyere for storforbrukene abonnenter enn for en boligeiendom.

Den variable delen av årsgebyret fastsettes som hovedregel etter målt forbruk, men for abonnenter som ikke har vannmåler må kommunen stipulere forbruket. Ved stipulert forbruk foreslås det i ny forskrift at forbruket beregnes ut fra eiendommens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i henhold til et forholdstall mellom bruksareal og vannvolum. Forholdstallet fastsettes endelig i gebyrregulativet, men Norsk vann anbefaler at dette forholdstallet er mellom 1,1 og 1,3. I gebyrsimuleringen i kap. 4 er forholdstallet 1,2 benyttet.

Simuleringen nedenfor viser en sammenligning av VA-gebyrene i 2025 ved gjeldene og ny forskrift. Grønn bakgrunn i tabellen nedenfor betyr at abonnenten vil betale mindre etter ny forskrift enn i dag, men rød bakgrunn betyr at abonnenter vil betale mer etter ny forskrift. Disse fargekodene er brukt gjennomgående i notatet. Det er tatt utgangspunkt i 4 ulike kategorier for **målt** forbruk.

Årsgebyr vann inkl. mva.	m3	Gjeldende	Ny
Seksjonert leilighet (omtrent 50 m ²)	60	4 204,-	3 062,-
Enebolig (omtrent 200m ²)	160	5 826,-	5 664,-
Forretningsbygg	1200	33 948,-	40 236,-
Stor produksjonsbedrift	5000	136 700,-	148 150,-

Tabell 1 – Simulerte vanngebyrer ved gjeldende og ny forskrift

Årsgebyr avløp inkl. mva.	m3	Gjeldende	Ny
Seksjonert leilighet (omtrent 50 m ²)	60	4 181,-	4 065,-
Enebolig (omtrent 200m ²)	160	8 442,-	8 132,-
Forretningsbygg	1200	52 757,-	58 554,-
Stor produksjonsbedrift	5000	214 675,-	222 850,-

Tabell 2 – Simulerte avløpsgebyrer ved gjeldende og ny forskrift

En gjennomgang av dagens abonnenter viser at noen eiendommer vil få to eller flere fastledd siden de har flere boenheter. I tillegg vil alle kombinasjonseiendommer få antall fastledd ut ifra den forbrukskategorien de hører hjemme i. Det vil si at inntektene fra fastleddet vil øke hvis fastleddet beholdes med samme sats i gebyrsimuleringen som er utført i kapittel 4. Alternativt kan satsen for fastleddet reduseres slik at inntekten fra fastleddet blir likt som før. Satsene for fastleddet og det variable leddet fastsettes i gebyrregulativet hvert år. De økonomiske konsekvensene for abonnentene er at noen vil måtte betale litt mer, noen litt mindre og brorparten tilsvarende som i dag. **Vann- og avløpsgebyret fastsettes hovedsakelig ut ifra driftsnivået på tjenestene, kapitalkostnader og bruk/avsetning til fond, og i mindre grad fordelingen mellom abonnentene og satsene for fastledd og forbruksledd.** Gebyrene i dette dokumentet kan derfor avvike fra faktiske gebyrer. De abonnentene som vil merke størst endring er storforbrukene næringskunder som f.eks. Stor-Elvdal kommune, som både er næringsabonnent og eier/utleier av flere rekkehus, to- og flermannsboliger, som i dag betaler kun et fastledd.

I dokumentet er det benyttet 25% mva. på vann- og avløpstjeneste selv om momssatsen på disse tjenestene reduseres til 15% fra 1.mai 2025.

3 Forslag til ny forskrift for vann og avløp

I dette kapittelet skisseres hovedtrekkene og spesielle forhold i forslaget til ny forskrift for vann og avløp.

3.1 Tilknytningsgebyr

Ved tilknytning til kommunalt vann- og/eller avløpsnett er det abonnenten som står for rørleggerkostnaden. Kommunen har således ikke direkte kostnader knyttet til tilknytningen. Kommunens kostnader er hovedsakelig knyttet til administrativ registrering av ny abonnent.

I forslag til ny forskrift er tilknytningsgebyret foreslått krevd ved hendelsene beskrevet i forskriftens § 2-1. første ledd bokstav a til c. En fast sats antas å oppleves som mer rettferdig for abonnentene enn en sats som er avhengig av bygningsstørrelse slik det er for boliger og næringseiendommer i gjeldende forskrift.

Tilknytningsgebyret er utformet slik at boligeiendommer skal betale per boenhet, mens næringseiendommer skal betale etter kategorier avhengig av nominell diameter på inntaksledningen.

Det legges ikke opp til å ilegge tilknytningsgebyr ved til-/påbygg av eksisterende eiendom.

Samlede inntekter fra tilknytningsgebyr avhenger av nybyggings- og etableringsaktiviteten i kommunen og vil variere fra år til år, men siden utbyggingen har vært relativt lav i mange år har ikke denne inntekten vært en betydelig del av de totale gebyrinntektene. Et lavt nivå på tilknytningsgebyret er i tråd med anbefalingen fra Norsk Vann.

Dersom kommunen overtar privat vann- og/eller avløpsanlegg kan kommunen fastsette særskilt sats i det enkelte tilfellet.

Gebyrsatsen fastsettes årlig av kommunestyret og vil fremkomme av gebyrregulativet.

3.2 Todelt årsgebyr

Ny vann- og avløpsforskrift legger opp til et todelt årsgebyr for både vann og avløp, med en fast del og en variabel del, slik det også er i gjeldende forskrift. En videreføring av en todelt gebyrmodell begrunnes i at dette bedre vil

fange opp tjenestenes kostnadssammensetning, samt at det gir anledning til å differensiere den faste delen av årsgebyret.

Samlede abonnementsgebyrinntekter skal fortrinnsvis dekke gebyrtjenestens forventede faste kostnader, men kommunen står fritt til å differensiere.

3.3 Abonnementsgebyr (Fastledd)

I forslaget til ny forskrift foreslås det at boligeiendom og fritidsbolig skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per boenhet.

Nærings- og kombinasjonseiendom skal betale abonnementsgebyr etter fastsatte kategorier i gebyrregulativet. Bakgrunnen for inndelingen i kategorier er at kommunen må ta hensyn til at kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp er forholdsmessig høyere for storforbrukene abonnenter enn for en boligeiendom. Næringseiendommer i ny forskrift vil bli inndelt i 5 ulike kategorier som gir fra ett til tjuefire abonnementsgebyrer.

Næringskategorier	Antall fastledd	m ³ lav	m ³ høy
Kategori 1	1	0	300
Kategori 2	3	300	1000
Kategori 3	6	1000	3000
Kategori 4	12	3000	6000
Kategori 5	24	6000	-

Tabell 3 – Oversikt over næringskategorier og antall fastledd i hver kategori.

Den enkelte eiendom skal betale et gitt antall abonnementsgebyr etter denne tabellen basert på eiendommens høyeste vannforbruk i årene 2020-2024. Dette er en god og tilgjengelig approksimasjon på forsyningskapasitet til den enkelte eiendom og dermed også på kommunens infrastrukturkostnader per storforbrukene næringseiendom. Praksisen er i bruk i flere kommuner.

Uten en slik vekting vil hver næringsabonnent bare betalt ett abonnementsgebyr uavhengig av eiendommens relative andel av kommunens produksjons-/håndteringskapasitet. Denne uheldige skjevdeling av kapitalkostnadene mellom bolig- og næringseiendommer blir rettet ved innføring av i ny forskrift.

3.3.1 Endring av tilordnet kategori for abonnementsgebyr

Det er ikke lagt opp til at tilordnet kategori for den enkelte eiendom skal kunne endres på basis av en reduksjon i vannforbruket. Det er flere årsaker til dette:

- Fastleddet skal dekke kommunens kostnader knyttet til den teoretiske leveringskapasiteten til hver abonnent.
- Kommunens infrastruktur avskrives lineært over 40 år slik at de faste kostnadene er relativt stabile over tid og er upåvirket av endringer i den enkelte abonnents varierende vannforbruk.
- Siden kommunens kostnader innenfor vann og avløp i sin helhet skal dekkes av abonnentene, medfører endringer av kategoritilhørighet en kostnadsforskyvning fra en gruppe abonnenter til en annen.
- Dersom en abonnent gis anledning til å «søke» om tilordning til en annen kategori vil dette kunne få en uheldig smitteeffekt samtidig som det kan føre til en uønsket «etterspørsel» etter politisk særbehandling.
- Stadig endring av kategoritilhørighet kan påføre kommunen kostnader med å oppdatere fakturasystemet.

Det anbefales likevel å revidere kategoritilhørighet ved jevne mellomrom, f.eks. hvert femte år. Det høyeste vannforbruket i hver femårsperiode bør legges til grunn for kategoritilhørighet.

Enkelte nærings- og kombinasjonseiendommer har ikke vannmåler og betaler følgelig abonnementsgebyr etter areal. Dersom slike eiendommer utstyres med vannmålere, bør kommunen endre tilordnet kategori etter to til tre år med måleravlesninger.

3.4 Variabelt gebyr

Regelverket gir begrensede muligheter til å differensiere det variable forbruksgebyret. Det anbefales å operere med samme gebyr per m³ for alle abonnentgrupper.

Gebyret fastsettes etter målt forbruk, eller stipulert forbruk der vannmåler ikke er installert.

Ved stipulert forbruk foreslås det i ny forskrift at forbruket beregnes ut fra eiendommens bruksareal (BRA) etter NS3940, i henhold til et forholdstall mellom bruksareal og vannvolum. Forholdstallet fremgår av gebyrregulativet.

Gebyr for midlertidig tilknytning er innarbeidet i bestemmelsen om gebyr etter målt forbruk (variabel del av årsgebyret). Imidlertid kan kravet om vannmåler fravikes dersom vannforbruket kan fastsettes på andre måter. I tilfeller der det ikke er mulig å installere vannmåler kan kommunen fastsette et stipulert forbruk.

3.5 Omregningsfaktor for stipulert forbruk

Regelverket understreker at det stipulerte forbruket skal i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk. I dagens gebyrregulativ for Stor-Elvdal stipuleres helårsboliger til et årlig forbruk ut ifra kategorier for bruksareal. I ny forskrift innføres et forholdstall som omregner fra bruksareal til forbruk. Ifølge Norsk Vann (2011) bør omregningsfaktoren for stipulert årlig forbruk ligge mellom 1,1–1,3 m³ per m² bruksareal. Forholdstallet fastsettes i gebyrregulativet.

3.6 Særskilt om vannmåler mv.

Både i gjeldene og ny forskrift er det bestemmelser om at vannmålere skal eies av kommunen. Abonnentene betaler da en årlig leie for anskaffelse og vedlikehold av vannmåleren.

I forslag til ny forskrift åpnes det for at kommunen kan fastsette årsgebyret skjønnsmessig etter purring dersom abonnenten unnlater å foreta avlesning. Kommunen kan selv foreta avlesning uten ytterligere varsel til abonnenten, og kreve særskilt gebyr for dette (oppmøtegebyr for avlesning av vannmåler). Oppmøtegebyret fastsettes årlig i gebyrregulativet og satsen er basert på kostnadsdekning.

4 Gebyrsimulering

Den nye VA-forskriften danner grunnlaget for et nytt gebyrregulativ. Regulativet vedtas årlig av kommunestyret og følgende gebyrsimuleringer er kun en eksempelvisoppstilling. **Simuleringen nedenfor viser en sammenligning av VA-gebyrene i 2025 ved ny og gjeldende VA-forskrift.** Alle priser inkluderer mva. (25%)

4.1 Abonnements- og forbruksgebyr ved ny forskrift

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår et todelt årsgebyr med en fast del og en variabel del, slik som ved gjeldende forskrift. Den faste delen (abonnementsgebyret) er i gebyrsimulering beholdt uendret, men det er ikke uvanlig at kommuner har mål om at den faste delen skal dekke 100% av kapitalkostnadene for vann og avløp. Boligeiendom, herunder fritidsbolig og borettslag/sameie, skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per boenhet, mens nærings- og kombinasjonseiendommer skal betale abonnementsgebyrer etter vektete kategorier, som igjen er basert på historisk vannforbruk. I avsnitt 3.3 er det utarbeidet næringskategorier for Stor-Elvdal kommune. Endelige kategorier og priser vedtas årlig i kommunens gebyrregulativ. I tabell

4 og 5 er det vist en sammenstilling av gjeldende og ny forskrift for henholdsvis vann og avløp.

Vann 2025 inkl. mva	Enhet	Gjeldende	Ny
Abonnementsgebyr	Kr/abonnent el. enhet	1500	1500,-
Forbruksgebyr	Kr/m ³	27,04,-	26,03,-

Tabell 4 Vann – sammenstilling av abonnements- og forbruksgebyr ved gjeldende og ny VA-forskrift.

Avløp 2025 inkl. mva	Enhet	Gjeldende	Ny
Abonnementsgebyr	Kr/abonnent el. enhet	1625,-	1625,-
Forbruksgebyr	Kr/m ³	42,61,-	40,67

Tabell 5 Avløp – sammenstilling av abonnements- og forbruksgebyr ved gjeldende og ny VA-forskrift.

Det økte bidraget for flere fakturerte fastledd til næringsabonnenter og boliger med flere boenheter, vil redusere forbruksgebyret. I denne simuleringen har vi valgt å holde abonnementsgebyret uendret, men det vil også bli fastsatt i gebyrregulativet hvert år.

4.2 Årsgebyr bolig uten vannmåler

I underkant av 45 % av vann- og avløpsabonnenter betaler i dag etter stipulert forbruk.

Tabellen viser hvor mange m³ en enhet må betale for i henhold til ny og gammel forskrift. Tallene i parentes viser antall kubikk ved gjeldene forskrift. I gjeldene forskrift har forbruksgebyr blitt fastsatt ut ifra kategorier. Hvis du tilhører nedre sjikt i kategorien, betaler du trolig for mer enn det du forbruker. For de som tilhører det øvre sjiktet, betales kanskje litt mindre. Det avhenger igjen av hvor mange som bor i husstanden. I dette tilfellet er det benyttet en omregningsfaktor på 1,2 kubikkmeter per kvadratmeter, det er i midten av det Norsk vann anbefaler som omregningsfaktor (1,1 til 1,3). Denne omregningsfaktoren fastsettes årlig i gebyrregulativet. Tabell 6 og tabell 7 viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for boligeiendommer med fire ulike areal; 50, 140, 200 og 260 m².

Stipulert årsgebyr vann inkl. mva.	m ²	m ³	Gjeldende	Ny
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	50	60 (100)	4 204,-	3 062,-
Tomannsbolig (1 boenhet)	140	168 (160)	5 826,-	5 873,-
Enebolig (1 enhet)	200	240 (300)	9 612,-	7 747,-
Enebolig med utleieenhet	260	312 (400)	12 316,-	11 121,-

Tabell 6 - Stipulert årsgebyr vann inkl. mva. for ulike størrelser på boenhetene for gjeldene og ny forskrift.

Stipulert årsgebyr avløp inkl. mva.	m ²	m ³	Gjeldende	Ny
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	50	60 (100)	5 886,-	4 065,-
Tomannsbolig (1 boenhet)	140	168 (200)	8 442,-	8 458,-
Enebolig (1 enhet)	200	240 (300)	14 408,-	11 386,-
Enebolig med utleieenhet	260	312 (400)	18 669,-	15 939,-

Tabell 7. - Stipulert årsgebyr avløp inkl. mva. for ulike størrelse på boenheter for gjeldende og ny forskrift.

Simuleringen viser at de fleste abonnentene som betaler etter stipulert forbruk vil få lavere gebyrer. Samtidig vil ny forskrift inneha en kostnadsvidring fra bolig til næring, som tilsier at boligabonnenter betaler mindre og næringsabonnenter betaler mer i form av flere abonnementsgebyrer.

4.3 Årsgebyr bolig med vannmåler

De resterende 55% av de private vann- og avløpsabonnentene betaler i dag etter målt forbruk.

Tabell 8 og 9 viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende forskrift for boligeiendommer med fire ulike størrelse for målt forbruk, 60, 120, 180 og 220 m³.

Målt - årsgebyr vann inkl. mva	m3	Gjeldende	Ny
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	60	3 122,-	3 062,-
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	4 744,-	4 624,-
Enebolig (1 enhet)	180	6 367,-	6 185,-
Enebolig med utleieenhet	220	7 448,-	8 785,-

Tabell 8 - Målt – årsgebyr vann inkl. mva. for ny og gjeldende forskrift ved ulike målte mengder.

Målt - årsgebyr avløp inkl. mva	m3	Gjeldende	Ny
Seksjonert leilighet (1 boenhet)	60	4 181,-	4 065,-
Tomannsbolig (1 boenhet)	120	6 738,-	6 505,-
Enebolig (1 enhet)	180	9 294,-	8 946,-
Enebolig med utleieenhet	220	10 999,-	12 197,-

Tabell 9 - Målt – årsgebyr avløp inkl. mva. for gjeldende og ny forskrift for ulike mengder.

4.4 Årsgebyr næring

Bakgrunnen for inndeling i kategorier er at kommunen må ta hensyn til at kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp er forholdsvis høyere for storforbrukerne abonnenter enn for en boligeiendom. I gjeldende forskrift er abonnementsgebyret likt for både boligabonnenter og næringsabonnenter. Næringsabonnenter vil i ny forskrift bli delt inn i kategorier som fremkommer av gebyrregulativet.

Tabell 10 og 11 nedenfor viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for næringseiendommer. Det er tatt utgangspunkt i næringseiendommer med ulikt forbruk.

Næring - årsgebyr vann inkl. mva	m ³	Gjeldende	Ny
Liten butikk (ett abonnementsgebyr)	100	4 204,-	4 103,-
Mindre forretningsbygg (tre abonnementsgebyrer)	600	17 724,-	20 118,-
Forretningsbygg med stort areal (6 abonnementsgebyrer)	1200	33 948,-	40 236,-
Produksjonsbedrift (tolv abonnementsgebyrer)	5000	136 700,-	148 150,-
Stor produksjonsbedrift (tjuefire abonnementsgebyrer)	9000	244 860,-	270 270,-

Tabell 10 - Årsgebyr vann inkl. mva. for næringseiendom med ulike mengder for gjeldene og ny forskrift

Næring - årsgebyr avløp inkl. mva	m3	Gjeldende	Ny
Liten butikk (ett abonnementsgebyr)	100	5 886,-	5 692,-
Mindre forretningsbygg (tre abonnementsgebyrer)	600	27 191,-	29 277,-
Forretningsbygg med stort areal (seks abonnementsgebyrer)	1200	52 757,-	58 554,-
Produksjonsbedrift (tolv abonnementsgebyrer)	5000	214 675,-	222 850,-
Stor produksjonsbedrift (tjuefire abonnementsgebyrer)	9000	385 115,-	405 030,-

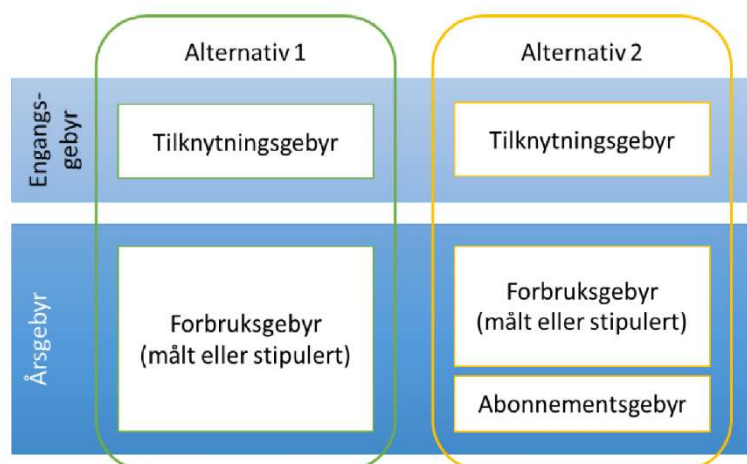
Tabell 11 - Årsgebyr avløp inkl. mva. for næringsseiendommer med ulike mengder for ny og gjeldende forskrift.

Stor-Elvdal kommune har ikke mange storforbrukene produksjonsbedrifter. Vi har i dag 3 abonnenter i kategori 4 og én abonnent i kategori 5.

5 Nærmere om sentrale regler

Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg, samt tilhørende forskrift, sier at kommunene kan dekke inn inntil 100 % av sine kostnader til vannforsyning og avløpshåndtering gjennom gebyrer. Videre sier lovens tilhørende forskrift at gebyrene skal bestå av engangsgebyr for tilknytning og årlige gebyrer. Ved beregning av selvkost bør de til enhver tid gjeldende retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester legges til grunn.

De årlige gebyrene skal enten beregnes på grunnlag av vannforbruk alene, eller en todelt gebyrordning med en fast og en variabel del. Figur 1 skisserer de to alternativene.



Figur 1 - Vann- og avløpsgebyrer

5.1 Tilknytningsgebyr

Tilknytningsgebyret er et engangsgebyr. I ny forskrift er det foreslått at det ikke skal kreves nytt gebyr ved ominnredning eller bruksendring.

5.1.1 Kostnadsgrunnlag

I forskriften med kommentarer er det ikke spesifisert hvilke kostnader som skal dekkes inn gjennom tilknytningsgebyret, men intensjonen er at det skal dekke en forholdsmessig del av kommunens samlede kostnader med vannforsyning og avløp. Gebyret skal beregnes for den enkelte faste eiendom eller for den enkelte boenhet på eiendommen.

5.1.2 Anledning til å kreve inn gebyret

Plikt til å betale engangsgebyr for tilknytning oppstår når en ellers gebyrpliktig eiendom blir bebygd, eller når gebyrplikt for bebygd eiendom inntreffer etter lov om kommunale vass- og avløpsanlegg § 3. Kommunen bestemmer når gebyrene forfaller til betaling. Det kan ikke stilles krav om betaling av tilknytningsgebyr før utstedelse av byggetillatelse.

5.2 Årsgebyr

5.2.1 Beregningsmåte

Årsgebyr kan beregnes på to forskjellige måter. Gebyret kan beregnes utelukkende på bakgrunn av vannforbruk, eller kommunen kan velge en todelt gebyrordning hvor årsgebyret består av en fast og en variabel del hvor den variable delen beregnes ut fra vannforbruk. Vannforbruket kan enten være målt eller stipulert ut fra bebyggelsens størrelse. Det er ikke tillatt å fastsette minimumsgebyrer. Dersom årsgebyret beregnes ut fra stipulert forbruk, skal det stipulerte forbruket i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk.

Hvis vannforbruket stipuleres, skal for boligeiendommer bebyggelsens areal legges til grunn, da dette antas å gi best uttrykk for vannforbruket over en lengre periode.

Kommunen avgjør selv om tidligere arealberegninger skal benyttes, eller om det skal foretas ny beregning. Kommunen må i den kommunale forskriften redegjøre for de beregningsprinsippene som ligger til grunn for å fastslå stipulert forbruk for ulike bruksareal. Det kan tas hensyn til bebyggelsens art og bruk, samt eiendommens størrelse og beskaffenhet.

Prinsipielt gjelder at vannmengde inn = avløpsmengde ut. Både kommunen og den enkelte gebyrpliktige kan kreve at årsforbruket skal fastsettes ut fra målt forbruk. Den enkelte gebyrpliktige må selv bekoste slik måling, og målingen må utføres med vannmåler etter kommunens anvisning.

5.2.2 Eiendom som ikke brukes som bolig (næring mv.)

For næringseiendom og andre eiendommer som ikke brukes som bolig, er hovedregelen at årsforbruket, eventuelt den variable delen av årsgebyret, beregnes på grunnlag av målt vannforbruk. Er det ikke installert vannmåler, kan det fastsettes særlige regler eller inngås særlige avtaler om beregning av gebyret.

Kommunen har begrenset adgang til å sette lavere gebyrer for disse eiendommene enn det som ville følge av kommunens ordinære beregningsmåte for boligeiendommer. Det er ikke adgang til å fastsette en ren kvantumsrabatt for storforbrukere av vann.

For gartnerier, gårdsbruk og annen virksomhet hvor avløpsmengden avviker vesentlig fra vannforbruket, kan det inngås avtale basert på avvikende avløpsmengde.

Det kan gjøres fradrag for vann som går inn i bedriftens produkter, eller av andre grunner ikke slippes ut i avløpsnett fra næringseiendommer og andre eiendommer nevnt ovenfor.

For eiendom der kommunens kostnader ved vannproduksjonen er vesentlig lavere enn den øvrige vannproduksjonen, kan forbruksgebyret for vann reduseres etter avtale.

Det kan beregnes økt avløpsvannmengde i forhold til målt vannforbruk dersom overvann føres til avløp. For eiendommer med installert sprinkleranlegg kan det gjøres særlige avtaler slik at kommunens kostnader blir dekket.

5.2.3 Fastsettelse av særlige regler

Det kan fastsettes særlige regler for eksempel for bebyggelse som bare er i bruk deler av året, som har et særlig stort areal i forhold til vannforbruk og avløpsmengde eller som har tomt som medfører stort vannforbruk. Andre kriterier, som for eksempel gebyrpliktiges privatøkonomi, antall personer eller antall våtrom i huset, kan ikke legges til grunn for gebyrberegningen. Bestemmelsen gir adgang til å fastsette ulike beregningsmåter for eiendommer med ulik bruk. Dette innebærer ikke at selve prisen per m³ vann/avløp kan settes forskjellig for de ulike eiendommene.

5.2.4 Abonnementsgebyr (fast del i todelt modell)

En eventuell fast del (abonnementsgebyr) skal være stabil og ikke avspeile variasjon i forbruk. Den faste delen av årsgebyret bør ikke hindre den enkelte abonnent i å kunne påvirke eget årsgebyr gjennom å regulere vannforbruket. Ved ressursknapphet kan kommunen vurdere å fastsette gebyret på grunnlag av forbruk alene, det vil si at gebyret bare er basert på en forbruksavhengig variabel del.

Generelt er det vanlig at den faste delen gjenspeiler de faste kostnadene (typisk kapitalkostnader) knyttet til tjenesten. Samtidig anbefales det at abonnementsgebyret ikke overstiger 50 % av årsgebyrinntektene. Dette for å fremme vannsparing.

5.2.5 Ulike gebyrsatser

Utgangspunktet er at de samme gebyrsatsene skal gjelde i hele kommunen. Følgende unntak gjelder:

1. Tilknytningsgebyret kan differensieres avhengig av om den gebyrpliktige har betalt refusjon etter plan- og bygningsloven eller andre former for opparbeidelseskostnader for tekniske anlegg som er utført etter planer godkjent av kommunen. Regler om differensierte gebyrsatser må fastsettes i kommunens forskrift.
2. Det kan fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytning- og årsgebyr dersom et vann- eller avløpsanlegg eller større enhet av dette medfører vesentlig høyere eller lavere kostnader enn de øvrige. Det kan kun fastsettes lavere gebyrsatser dersom kostnadene med å forsyne forbrukerne med vann i et vannforsyningsområde er mindre kostbart enn i et annet vannforsyningsområde i kommunen. Med gebyrsats menes kostnad per måleenhet for årsgebyr eller tilknytningsgebyr. Forbrukerkjøpsloven gir imidlertid forbruker mulighet til å kreve et passende prisavslag på levert vann dersom vannkvaliteten er dårlig i perioder.
3. Det kan videre fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytnings- og årsgebyr for ulike boligkategorier, der det er ulike kostnader forbundet med betjening av ulike boligkategorier. For eksempel kan det fastsettes lavere gebyrsatser for blokkleiligheter på bakgrunn av at kostnadene med ledningsnett er lavere per boenhet for disse boligkategoriene enn for mer spredte boligheter.
4. Det kan fastsettes høyere gebyrsats for avløpsvann som er mer forurensset enn vanlig kommunalt avløpsvann, og som det koster kommunen mer å behandle.

5.2.6 Andre forhold

Kommunen kan ikke ilegge tilleggsgebyr eller øke gebyrsatsen ved manglende etterlevelse av pålegg. Imidlertid kan kommunen kreve dekket faktiske direkte kostnader som kommunen har pga. manglende etterlevelse av pålegg knyttet til den enkelte eiendom.

Ved omlegging eller utbedring av avløpsledninger kan kommunen kreve at eier av tilknyttet stikkledning foretar tilsvarende omlegging eller utbedring.

Unnlater gebyrpliktig å etterkomme pålegg om utbedring av lekkasjer som medfører forurensing kan det fastsettes tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt fastsettes i henhold til forurensningslovens § 73. Kommunen har myndighet til å vedta tvangsmulkt på de områdene hvor de etter loven og forskrifter ellers har forurensningsmyndighet. Tvangsmulkten skal ha en størrelse som gjør det ulønnsomt å ikke følge kravet. Innkrevd tvangsmulkt tilfaller staten. Se § 3-9 i forslag til ny forskrift.

Om renteplikt ved for sen betaling eller tilbakebetaling av vann- og avløpsgebyrer gjelder reglene i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eigedomsskatt til kommunane § 26 tilsvarende. Forfalt krav på årsgebyr er sikret med pant i eiendommen etter panteloven § 6-1.

Lokale forskrifter for fastsettelse av vann- og avløpsgebyrer er fortsatt gjeldende, så fremt de ikke er i strid mot kravene i kapittel 16 i forurensningsforskriften eller inntil kommunen bestemmer noe annet. Forskrifter med minimumsgebyrer skulle vært endret før 1.1.2008.

6 Gjeldende lokal forskrift

Gjeldende forskrift i Stor-Elvdal kommune heter *Forskrift for vann- og kloakkavgifter for Stor-Elvdal kommune* og er hjemlet i lov av 31. mars 1974 om kommunale vass- og kloakkavgifter. Gjeldende forskriften ble vedtatt 20/6-1983 og har blitt endret flere ganger siden i forbindelse med budsjettvedtak. Endringene har vært av mindre karakter.

6.1 Tilknytningsgebyr

Dagens tilknytningsgebyr faktureres for bebygd eiendom, eller ved førstegangsoppføring av bygg på eiendom, som blir tilknyttet offentlig vann- og/eller avløpsnett. Et engangsgebyr betales også for utvidelse av eksisterende bygningsmasse utover 60 m² (BA). Tilknytningsgebyret fastsettes kategorier med utgangspunkt i areal (BRA) fastsatt i gebyrregulativet.

Tilknytningsgebyr 2025	Vann inkl. mva	Avløp inkl. mva
Bolig 0 – 100 m ²	6 300,-	6 300,-
Bolig 101 – 160 m ²	12 160,-	12 160,-
Bolig 161 – 220 m ²	15 110,-	15 110,-
Bolig 221 – 280 m ²	22 690,-	22 690,-
For boliger utover 280 m ² BA svares en avgift pr påbegynte 60 m ²	1 700,-	1 700,-

Tabell 12- Tilknytningsgebyr for bolig og fritidsbolig i 2025.

Dette gjelder for eneboliger, leiligheter osv. For utvidelse av eksisterende boligbebyggelse skal det betales 50 % av minimumsavgiften for hver påbegynte 60 m² BA utover de første 60 m² BA.

For næringseiendommer betales også tilknytningsgebyr ut ifra fastsatte arealkategorier.

Tilknytningsgebyr 2025	Vann inkl. mva	Avløp inkl. mva
0 tom 250 m ² BA	6 936,-	6 936,-
251 tom 500 m ² BA	17 250,-	17 250,-
501 tom 1500 m ² BA	25 890,-	25 890,-
1501 tom 3000 m ² BA	34 500,-	34 500,-
3001 m ² BA og over	43 130,-	43 130,-

Tabell 13- Tilknytningsgebyr for næringseiendommer i 2025.

6.2 Årsgebyr

Etter gjeldende forskrift betaler vann- og avløpsabonnentene i Stor-Elvdal kommune årsgebyr med fastledd og et variabelt ledd som er fastsatt på grunnlag av målt eller stipulert forbruk. Stipulert forbruk er basert på beregningen av bruksareal i henhold til NS-3940 og et antatt forbruk ut ifra arealkategorier.

Fastgebyr 2025	Enhet	Vann inkl. mva	Avløp inkl. mva
Bolig	Kr/abonnent eller tilknyttet bygg	1 500,-	1 625,-
Næring	Kr/abonnent eller tilknyttet bygg	1 500,-	1 625,-

Tabell 14. Fastledd

Variabelt ledd 2025	Stipulert forbruk	Vann inkl. mva	Avløp inkl. mva
Bolig 0 tom 100 m2 BA	100 m ³	2 704,-	4 261,-
Bolig 101 tom 160 m2 BA	200 m ³	5 408,-	8 522,-
Bolig 161 tom 220 m2 BA	300 m ³	8 112,-	12 783,-
Bolig 221 og oppover	400 m ³	10 816,-	17 044,-
Næringsbygg 0 tom 500 m3 BA	100 m ³	2 704,-	4 261,-
- 501 tom 1500 m3 BA	200 m ³	5 408,-	8 522,-
- 1501 tom 3000 m3 BA	300 m ³	8 112,-	12 783,-
- 3001 og oppover	400 m ³	10 816,-	17 044,-

Tabell 15 - Variabelt ledd basert på stipulert forbruk for bolig og næringseiendommer i 2025

For driftsbygninger i landbruket pr. registrert enhet har vi følgende stipulerte årsforbruk pr dyr.

Fastgebyr 2025	Stipulert årsforbruk	Vann inkl. mva. pr dyr	Avløp inkl. mva pr dyr
Storfe	8 m ³	216,-	341,-
Ungdyr	5 m ³	135,-	213,-
Smådyr	1 m ³	27,-	43,-

Tabell 16 - Stipulert årsforbruk per dyr

7 Arbeid med utarbeidelse av ny forskrift

Forslag til ny gebyrforskrift for vann og avløp er utarbeidet av *enheten eiendom og teknisk drift*. Målsetningen med arbeidet har vært å lage en forskrift som er rettferdig, tydelig og fleksibel.

Rettferdig: Gebyrene skal gjenspeile de ulike brukergruppernes kostnadsnivå på best mulig måte.

Tydelig: Forskriften skal være lett å lese og håndheve med klart og forståelig språk uten uklare, eller vanskelige formuleringer.

Fleksibel: Forskriften henviser til årlige kommunestyrevedtak for gebyrenes størrelse.

Sektor samfunnsutvikling, Stor-Elvdal kommune.